

matěm hlas, a již byl u ní, na kolenu u postele a líbaje hubené její upravené ruce vyvalstělých žil, plakal a plakal...

Kmotřiček, chori et scholarum rector, stál opodál, zlehka odkrásává, a jsa dojat v duchu pomýšlel:

"Je to hlaváč palíčatá!" Myslel starého Věka. "Ale to nic — teď se už poddá. Teď to půjde. Ubohá knotra! Ta má radost, že srdce jí toho přejou. — Chudák!"

XXII.
Doma.
Co František doma meškal, Věková nápadně rychle se zotavovala. Za nedlouho vstala a počala světnici přecházeti, nebo si někdy sedla na židli u stolu k oknu, když jí proudily jasně paprsky podzimního slunce. František jí také byl nejlepší opatrovníkem. Sedal u jejího lože, posluhoval jí, vedl jí, když vstala, vystal židli peřinkami, když si usedla k oknu na sluníčko. Všecky tyto úsluhy měl za svou povinnost; ale bylo mu také při nich nevolnější. Rozprávěl s matkou, čítal jí z modlitebních knížek neb kratochvilnou historii, kterou kdysi byl z Prahy poslal kmotřičkovi a kterou si nyní od něho vypůjčil.

V té tiché světnici u matky bylo mu, když otec venku nebo v krámkě meškal, nevolnější. Cítil blahomateřské lásky, jež byla mu jako balíčkem do truchlivého srdce jeho. Viděl jí v každém jejím slově i ve vši její šetrnosti. Toho, co se stalo, ani slovem se nedotýkala. Nepřála se ho na poslední dobu, na jeho poměry, jako by dobře věděla, že to rána do srdce nezácelela.

S otcem bylo jinak. Ten zůstával první čas takým, jakým byl, když se František vrátil z Prahy. První dni dělal, jako by syna ani neviděl. Chodil kolem, nepromluvil, na pozdravení ani neodpověděl, jako by ho neslyšel. Františkovi bylo při něm úzko, nevolno, a živě cítil hluboké to pokřivení. Někdy až v nitru svým vzkypl, zvláště když otec jako mimochodem prohodil kousavé něco o Praze, o daremné čeláde, o komediánech — tu se sotva opanoval, aby se nezval. Než úzkostný výraz matěny tváře, její prosebný, smutný pohled ztíhl každé vybuchlý plamen. Posleze přece došlo na kmotřičkova slova, že to půjde, že se ten "hlaváč palíčatá" poddá.

Nestalo se ovšem bez pomoci Věkové. S počátku ovšem jako by nadarmo mluvila, když s mužem osamělým ho prosila, aby nebyl na Františka tak tvrdý, že je už dost vytrstán, a že to není přece žádný klouček. Než pomalu starý Věk změkčil přece. Nejprve poděkoval, když dal František "dobré jitro" nebo "dobry večer"; pak už také odpovídal, když se František na něco zeptal, a posleze sám promluvil, to jest, to nebylo mu nařídil, aby dohlédl sem tam v domácnosti nebo aby to neb ono zapsal, úcty přehlédl, psaní napsal.

Po všechny tento čas František mezi lidy ani nevyšel. Byl ustavičně buď u matky, nebo ve světnici. Tam také po každé uskočil první dni, když nějaký zvědělec ze sousedství k nim přišel, aby za různými záležitostmi ho uviděl a se přesvědčil, jak vlastně je s tím Věkovým zkaženým studentem. Věděl, jak divně na něj každý hledí a že se divně řečí o něm rozesly. Jen před jedinou návštěvou neutíkal, aniž se skrýval; to když přišel kmotřiček, chori et scholarum rector. To byly nejlepší chvíle, když bodrý Havránek u nich za stůl sedl a se rozprávěl a otec při tom nebylo, nebo s ním jako by dusivý mrak se nad ně všechny vzněl.

Kmotřiček zval Františka po každé srdečně, aby k nim přišel, že si zahrají. Pozvání bylo upřímné i lákavé, než František první dni nesl. Styděl se. Jedine, kam si vyběhl, bylo ke starému Žalmanovi. Ale vždycky jen na večer, když už šero nastalo, a to ještě kvapil zadem, aby nikoho nepotkal.

V té uláč světnici zálých stěn se zaobíraly hodiny, jejichž krátké kyvadlo na ciferníku záležlo mužinou a koutěm líbalo sem tam jako zbláblé, bylo tieho a klidno. Tu si oddech, zde se nic ne-

zručilo, ani místo, ani starý Žalman, který stejně upřímně a přátelsky ho vítal jako jindy. Tu prosedl mnohý večer toho podzimů zvláště smutného, rozmloujaje s nadržným stářem stříbroských vlasů, jenž už tolik v životě zkusil všelikého soužení a zármutku i pronásledování, jenuž i to nejmilejší, co měl, jediného syna, násilně urvali.

A prostý ten starý tkadlec životem tolik zkušenosy měl ještě tolik duševní síly, tak mužně a oddaně všechno smesl a snášel, maje útechu a sílu svou v živé a vroucí víře své v boží prozřetelnost a milosrdenství. Prostá řeč Žalmanova, oživená toliko slovy jeho pokladů, staré rodinné bible, mladého filosofa až dojímal a kolikráte mu připadlo; oč je starý Žalman ve své pevné víře a důvěře šťastnější, nežli on, jenž ze snů kolektivních odnesl si jen pochybnosti a s nimi nekříd a nespokoje-

nost. Někdy, obyčejně v neděli odpoledne, když bylo pěkně, vytratil se ven do poli, do luk a pouštěl se na těch osamělých procházkách hrubě daleko a v takové strany, aby nikoho nepotkal. Chodil po mezech, po lukách, nyní pustých, začel si do lesíka nebo na pokraj háje a uesnuv na výsluní, hleděl před se na podzimní krajinu jasně ozářenou, tichou, zamlklou, jako by plnou tajného, tichého smutku. Jemu bylo také teskně. Stýskalo se mu po Praze, stýskalo se mu po Paulce, nemohl ozelet, že jí na vždy ztratil.

Na těch osamělých procházkách omeškal se často až do soumraku a čisto se vrátil, když se již na nebi lesky hvězdy. Hleděl k nim, hledal stranu Prahy, kde pořád ještě, jako po celou tu cestu, v duchu meškal.

Věková myslela, že se Františkovi za nějaký čas uvolní, že pozapomeně. Nestalo se tak. Františkovi se stýskati nepřestalo. Takový život, jaký měl doma, se mu nelíbil. Nebyl do hospodářství, nebyl do práce, do které ho měl otec. Ten síce na hučvy zcela zapomněl, ale přece již spíše promluvil. Dokud se na dobro zlobil, Františka si ani nevěděl. Nyní mu nedalo, aby ho nechal zahálet. Psaní a úctování nebylo tak mnoho. Proto ukázal synovi také práce jiné. A ty se právě Františkovi nepodobaly. Musil do stodoly dohlížeti na mlatec, musil na se vzítí zástěru a otec v tom neb o něm pomoci, pak už ho také do krámků volal. To bylo Františkovi nejmrtvější. Zatím si lidé na něj zvykli, a přestalo býti novinkou, že Věkův student zůstal doma a že pomáhá v hospodářství.

Alle jej to hnělo. Styděl se velice, když poprvé postavil se v krámě za pult, když lepl kornouty a odvažoval šafrán i koření na neděli. I pak, když už se tak často stalo, nemohl si zvyknout a nemohl se dočkat chvíle, až dojde čas a zavrou krám. Tam, jak mrazy uhodily, otekly mu ruce, zrudly až do modra, a prsty se mu rozpukaly.

Matka ho z té duše litovala, a div se jí nezakalily, když poprvé spatřila obolavěle jeho ruce, ty bílé ručičky, které tak pěkně psaly, ty štíhlé prsty, které hrdo houští tak hezky objímaly a na struny se kládly. Hojila je, i u pantáty se stranou přimlouvala, aby Františka tak tuze k tomu kupectví neměl, že tu běží o zdraví synova. Ale starý Věk jako by neviděl a neslyšel.

"To jsem také zkusil," odvětil krátce, když se mu Věková zmínila o ozobných Františkových rukou; ba ještě dodal: "A nebyl jsem takový —" To jako by chtěl říci: "Takového daremně mladíku to patří. Jaké lítosti. Ať zkouší!"

František byl by si z těch bolesti nic nedělal, kdyby bylo to kupecké zaměstnání jen drobet těšilo. Ale měl se za zajatec, když stál za pultem, pod stropem ověšeným kartáči, štětami, kotouči dřátu, řetisky, koropka, řemesny a bíhí koženými a jiným všelijakým zbožím, zrovna pod mořskými panamači vyvalených očí a nucených úder, kteréžto bytosti od páli ryby se mu u Věkově nelíbily, ano svým strnulým pohledem i protivnými se mu staly. Někde ne nepochal, nebránil se, ani slovem se nezval, nýbrž posluchoval.

Věděl, že tento rok studii bez toho je ztracen, že doma jen tak zahálet nemůže.

Měl také proto, že všechno to měl za trest, kterým ho otec káral. V tom byla také jeho útěcha i naděje. Nadál se, že to všechno jest jenom na čas, že po čase, nejdéle do roka bude po jeho kupčení a pak že ho otec pustí do Prahy. To pevně naděje byl. S otcem ovšem nikdy o tom nemluvil. První čas nebylo vůbec možná, a pak si ani dost málo netroufal. A otec sám se nezmiňoval. Také a matkou nejprve o tom všem nemluvil, domlouvaje se, že je před vším nutno trest vytrpětí. Ó, jak se mu po každé uvolnilo, když večer, zavřev krám, vešel do své světničky a v ní osaměl, když zahrabav se do péřin, chopil se knížky a četl při světle lojové svíčky! To se vrátil do svého světa, i uvolnilo se mu, třeba že byl jenom na jeho kraji. Četl, co měl svých knížek doma, nejvíce klasiky, a nad nimi alespoň na chvíli zapomínal na všecko trampotu.

Jedno mu scházelo a to tuze: hudba. Když se domů z Prahy navrátil, otec housle jeho ve světnice visící schoval, že bez toho ta zat... muzika je všim vinna. Teprve po kolika nedělech je zase synovi na matěnu a kmotrovu přímluvu vydal. To pak František ve své komírce večer a někdy i za dne, když mohl uskočiti, hrál a hrál.

"Chudák!" ne jednou Věková pomyslela, za dvěma naslouchajíc: "je jako ptáček v kleci. Jak to krásně umí! Jak krásně hraje! Ten není pro kupecký krám..."

V tu dobu, zima již mífela a nastávalo jaro, František si také jinde pohrál. Poslechl konečně kmotřička a přišel do školy, a pak přicházel častěji, obyčejně v neděli po neprávě nebo někdy, ale jen zřídka, vědného dne na večer. Hrával s kmotřičkem dua, a pak to kmotřiček tak navlekl a sehnal, že si sebráli pěkně ve čtyřech. To byly milé chvílky, na které se velice těšil studovaný kupecký učedník či mládence, jenž o tom sníval, že bude varhaníkem nebo regentem chori a že si do bude uznání a jména svými skladbami.

Jednou před hraním byl dojat tak, že se musil od not náhle k houslím skloniti, jako by na nich něco spravoval, neboť myslil, že mu slzy vytrsknou.

Vytáhli kmotřiček z haldy not na klavír narovnaných partesy, jež, jak na stojánek položil, František ihned poznal. Byl to jeden z devíti taneč, právě čtyřperka "la favorite", již Mozart skládal jaksi z donucejí, když ho hrabě Pačta zavřel před obědem, na který ho pozval, a nepropustil dříve, dokavad se těmito skladbami nevykoupi a cestu k bohatě a skvostně tabuli si jimi neproklestil. Prostřednictvím Praupnerových si je František mohl pak opsat a opis opisu svého zaslal tenkrát kmotřičkovi, věda, jakou mu způsobí radost.

Když ty partesy spatřil a pak když z nich hrál, živě sobě připomenul pěkné doby, za které je psal, a živě viděl domáci zábavu u Butteanových, o které se tančilo také tato "la favorite". Zvuky její oživily mu obraz Paulu, iděl jí, jak davší sobě říci, také zatáněla, viděl jí živě zardělou, ji-ských očí, jemu, svému tanečníku, se uklánějíci, ruku podávající, s ním po hudbě kráčejeji... Toho dne živěji než kdy jindy vzpomínal, a večer ve své světnici vyprávěl z úkrytu škatulku a dlouho obsah její prohlédl.

Byl v ní Mozartův dvacetník. Toho si však všes hrubě nevěděl. Za to malých cedulíček a útržků papírových, na nichž bylo psáno, tu více, tam méně, dróbným, úhledným písmem ženským... Byly to cedulíčky, řeč Paulina, její odpovědi, které si uchoval pro památku. Nejednou si je už tajně vyňal, tuto jedinou památku, ne jednou je už přečetl, co doma meškal, ale sotva kdy tak s pohnutou myslí jako po onom hraní. Cítil, jak má Paulu dosud rád a že na ni nikdy nezapomeně. Nikdy! O ni saměť ne nevěděl, jakožto vůbec nic o Praze. Nesmátlé a ni žádné ho spojil. První čas, kdy doma meškal všechen nějak otupělý, nedbal, nestaral se o Prahu, třeba

že na ni myslit a vzpomínati nepřestal. Pak leckdy zatonul, když tak zvěděl, co se tam děje, jak je s Paulou a s Thameš. Miluje se, může si ji vzítí. Než teď kolikráte si již vzpomněl, co mu tenkrát Thom řekl: "Lépe by bylo, kdybych já byl na vašem místě."

Co tím chtěl říci? Proč není šťasten, jak by on byl, František, kdyby on byl na jeho místě? Snad je Thomovi na závadu, že nemůže Paula promluvit, že je jako nemá? Ale mluje jí, a ona jej!

Pomýšlel, aby se přece něčeho dověděl. Ale jak? Komu by psal? Thomovi? To nechtěl. A z jeho sousrůh v koleji žádný neznal rodiny Butteanovy a také ne jeho joměru k ní. Aby psal některému ze známých hudebníků, to z počátku váhal. Byloť mu nutno vykládati, proč se domů odebral, proč tu zůstal, a promluvit o ledadžemsi, čeho on se ani doteknouti nechtěl.

Než jeden list do Prahy napsal, a ten byl profesorovi Vydrovi. Muži tomu, kterého tak etil, kterémuž byl tak oddán, nesměl přece jen tak s očí zmizeti, aniž se mu poroučel. Plně pravdy však srdnatěmu Čechovi nenapsal. Oznamoval mu, že se matka těžce rozemohla, že musil k ní na kvap, nemoc že se protáhla a jež samého že je doma potřebí, proto prý mu jiné místo nezbyvá, než aby tento rok už ozelel, ale že se těší naprosto, tu že pak se vynasnaží, aby pokud možná všechno dohonil. I děkoval váženému profesorovi za všechno jeho přívětí a laskavost.

Učený, slovník muž mu odepisal, a to tak vlídně a přátelsky, tak prostě, ale srdečně vyslovoval mu soustrast, přál všeho dobrého a pověděl také, že se tedy na něj, na Věka, bude těšiti po prázdninách. Toho dne, kdy list došel, byl mladý filosof-kupec myslí povzneseně, a sotva se mohl večera dočkat. Tu pak, jak jen na chvíli se mu uvolnilo, skočil si ke starému Žalmanovi, jenž Vydrů znal z vyprávování Františkova.

"To je pán! To je nějak moc hodný pán!" opakoval staroch, když uslyšel slova Vydrova. "Jak byste ho neměli mítí rádi. Tak hezky píše! A tak prostě a upřímně. To je nějaký Staročech."

List profesorův také v to učinil, že František živěji zatonul po Praze i po hudbě a studii. Doma se počínalo víc a více stýskati. Práce v domácnosti a v krámě konal nechtě; bylo mu nejvíce po hudbě teskně. Kvarteta ve škole a kostelní kūr, na němž o hrubě hrával nebo zpíval, nemohly mu nahraditi hudebního života pražského. Vzpomínal na známý kruh, na hudbu ve velikých kostelích, na divadlo.

V životě hudebním by měl útěchu. Doma nemohl na Paulu zapomenouti, ale také ne na hudbu. V Praze by měl alespoň jedno, po čemž duch jeho prahl. Proto se nemohl léta a prázdnin ani dočkat. Jedno mu však bylo přece divno: že se ani matka o Praze nezmiňovala. Od otece toho neočekával. Věděl, znaje ho, že čeká, až syn přijde a ho poprosí, aby se již tedy neležel, aby mu odpustil a dovoil ho zase do Prahy. Bude to hořká cesta, ale mladý Věk se s ní smířil.

Počátkem prázdnin, bylo jednou v neděli odpoledne, kdy otec si šel na zahrádku do stínu zdmíchnout, promluvil František o té záležitosti s matkou a zeptal se jí přímo, jak bude s Prahou. Zarazila se patrně a odmlčevši se pravila: "Tak ty bys chtěl zase do Prahy?"

A tu zase František žasl. "Což jste si mysleli, že zůstanu za pultem?" zvolal nad obvyčej prudec, nemoha se té chvíle opatovati.

Věková byla v rozpáčení, ale pak se vyznala, že die všeho si pantáta myslí, jak to již nadhodil, aby František doma zůstal.

"Má o tebe strach," pravila také, "a pak, říká, že mu není, jako bývalo, že chátrá, že mu nohy počínají nesloužit..."

Dále však nevykládala. Ustala pojednou spativši, jak novina jeji Františka dojala. Ulekli se, byl sražen, a tuze; ale pak pojednou vstal a prudec zvolal:

"A já tu neostanu! Já kramákem nebudu!"

Věková ustrnula nad tou prud-

Zdarma Pro Muze 50,000 KNIH Uplně Zdarma

Je to zářná kniha a posílá se POUZE MUŽŮM. Ona vám poví prostou, pochopitelnou řečí, jak lze vyléčiti ztracenou mužnost, otravu krve či syfilis, ztrátu životní síly, ztrátu síly, újedy, nezáliznost, laludeční, jaterní, ledvinové a mýchytové nesnáze, revmatism, kapavku a nově chycené nemoci, sčizenou roury močové a všechny nemoce, vlastní mužům, ve vašem vlastním domově, privátně, tajně a za velmi nízkou cenu. Tato bezplatná kniha vám poví, proč trpíte a jak můžete se trvale vyléčiti. Obsahuje celé skladité vědomosti — právě to, co každý ženatý i svobodný muž měl by věděti. Tato kniha byla sepsána lékařem, který věnoval léta studia a zkoumání těchto zvláštních nemocí.

Pamatujte, že se posílá naprosto zdarma, vyplaceně, v prosté zapečetěné obálce. Neponlejte žádných peněz — pouze napište zřetelně svoje jméno a adresu na spodní kupon a pošlete nám jej ještě dnes.

KUPON NA BEZPLATNOU KNihu.
DR. JOS. LISTER & CO
117-27 Fifth Ave., Chicago.

Převzít: Díle vaši náležitě byl hezky poštčen, křižte mi poslati dílně zdarma jednu z vašich lékárenských knih pro muze.

Jméno

Ulice a číslo

Město

kostí. Zavzdychla a smutně pravila: "Ó, tohohle jsem se bála. Ó, já to věděla! Teď to začne nanovo! Jen pro Boha dítě, se pamatuj a před patátou ne tak zprudka. Víš, jak je neústupný. Jen mu ne odmlouvaj. Nech to, Františku, zatím to nech — já to nějak spravím..."

Chláheholila syna, ale sama měla jen malou důvěru v to, co mu pro potechu řekla. Syna těšila, pantáta se lekala. A ne nadarmo. (Pokračování.)

Moderně zařízený a největší feznoký a uzenáfský závod vlastní nejstarší fezník, **V. F. KUNCL,** č. 1244 So. 13th St., Omaha. Má na skladě vždy velké zásoby čerstvého různého masa, jakož i znamenitých domácích uzenáfských výrobků. Ceny levnější nežli kdekoliv jinde. Zboží možno objednat telefonem: Douglas 1199. 28-ť

TURKEY RED CIGARETTES

10 for 10¢

Josef Bliss and Frank E. Bliss

JOSEPH BLISS & SON COMPANY,
komissionáři živým dobytčím.

230-232 New Exchange Bldg. SO. OMAHA, NEB
Telefon na vzdálenost (Long Distance) 300

HARRY C. GARMAN, náš zastupitelce od Dodge, nížeji lousky. 37M

F. C. BLISS, prodáváč hovčého dobytka.
F. F. WELLMAN, prodáváč vepřového dobytka.

Bliss & Wellman, komissionáři v dobytku.

Máme 200 letou zkušeností v obchodu tomto. Za správnost ručime. Naše ruce bude vždy čisté a zašim zaslátelce dobytka a nikdy v sijnou jaktek. Posloužíme každému spravedlivě a ručime, že krajně ubrdí největší cenu třím třím den naudlet díle jakosti dobytka. Zvláštní pozornost věnujeme dostávaní krajně.

F. F. Wellman jest Čech a proto obraťte se na něho s plnou důvěrou.

BLISS & WELLMAN,
Room 184 New Exchange Bldg., Union Stock Yards, So. Omaha, Neb.